

עין משפט
נר מצוה

יא:

הריני נזיר פרק שני נזיר

מסורת הש"ס

א ב מ"י פ"ג מהלכות
טענות הלכה א פ"ד
מהלכות נדרים הלכה א
פ"ג מהלכות נזירות ה'א
א טמא לחין רבב שו"ע
י"ד טמא רבב שפ"ק א'
ג ד ג' מ"י פ"ג מהל'
מדות י"ט ע"י

נוסחת הריב"ן

(א) לביצה: (ב) מיריב"ן
(ג) ר"ש חסר בלא:
(ד) גלגל: (ה) אפגלג ויטה:
(ו) ק"ל: (ז) אפגלג:
(ח) דלמי:

מוסף רש"י

דאפילו לא נזר אלא
מאחת מהן: א"ן מן חלון
א"ן מן ג' מ"י זה מיר וכל
דקדוקי טיבות עליו ונ"י
ג' מהרא"ש מנייהו
אשרתי: דל הי"ד נ"י
חלון חלון חלון חלון
לנען: כ"י נ"י מ"י חסר
גלגל חסר חלון (ואמר)
ב"ש: ה"י עליו גלגל
חצי נזיר: דלמי ה"י עליו
לפי"א עליו קרננותיו
נילוח נזיר חסר (קמ"ט י"ב):

פ' הרא"ש

סיפא נזור מכולהו
ואיפשרי מחזק קיבל עליו
נדרות כסמחא אח"כ בא
למי תבס ותתירט בא
אימר הי"ן אל על טומאת
מחזק ואמר כסבור הי"ן
שחכמים מפורים לי שא"י
ל"י ליהות בלי י"ן או בלי
לשמא למחזק לרבנן סוף
נזיר כחמילת נזיר כסב
קבבלת נזירות א"ם קבב
עליו ובר אחר ח"ל עליו
כל תורה נזיר היה נמי
סוף נזיר א"ש וישאל על א'
החזר הכל הבא"ל מרד
מטעמא דרביש"י (דף ס"ב)
נזיר כחמילת נזיר ר"ש
נמי סבור סוף נזיר כחמילת
נזיר ואפילו למאן דאית
ל"י נזר שהורח מקטנו
החזר כולה הבא מרד ב'
הכי דבחמילת נזיר איני
נזיר עד שזיר מכולן ה"ז
לענין חרטה לא הורח
עד שחירטת על כולה:
ד' נדרים החזיר חכמים
נזיר ויזוים מפרש הא"ם
היה מוכר חסן ואמר
קונם שאני פוחל לך מן
הכלל והלה אמר קונם
שאני מוסף לך על השקל
ושניהו רב"י בני הניריס
היה מפורסם כחמילת אחר
במחזק וזו חבירו ולא
היה פ"ו ולבו שוין לשם
נזר: נזיר שנגזר כגון קונם
א"ם אכלתי ושתיתי קונם
שאלו רשעה לא הוי נזר
דאמרין הורחם כשכונה
פרט לאונס ובהשע שזר
היה סבור שלא אכל
ולה חזר ברעוטי לזוז
ואונס הוא חמילת שבתה:
נזיר הבאי קונם א"ם לא
ראיתי ברוך הוה בעליו
מפרס א"ם לא ראיתי
בזרע סוף קורות בית הבר
אינו נזר שכן דרך אנשים
כשוראים דבר מופלג
ומשהו מוסרין עליו
שפת יומא ומרבי"ן לשון
הבאי ונזור: נדרה אונסיס
היה חזיר שישאל אצלו
ביתו הוא א שחלה בנו
ואשכחו כיוון שיש עשבו
אונס לא הוי נזר דאדעתא
דכי לא נזר: ד' נדרים
הללו צריכים שאלה לחכם
וחזיר לו שלא יקול ראשו
בנדרים ובמבטני: נמי אונס
הוא שאינו יכול לחיות בלא
שמואל דלא בני שאלה ר"ש
אוסר עד שיחזיר לו כרב א"ם
שאלה ר"ש אונסיס: דהתם
שבעה שזר לא ידע באונס
שאירא לאמר סמאן אכל
הבא בשעה שזר ידע והאונס
והזר הר"ם טעמא דמבטני
כמו טעמא נזירי אונסיס
דהתם

ולרבי שמעון, כי היכי דנחתלת הנזירות לרבי שזירי גס כנסף
הנזירות לרבי לשאלו ולהתיר כולן: וא"י בעית אימא בנדר
אונסיס. זה משיב אונס שאינו יכול לחיות בלא יין: נדר"י וירוזין: כגון
שהמוכר אומר קונם ככר זה עלי אם אתן לך חסן זה בפסות
מכר דיערין ה"ו נזיר וירוזין א"י קונם
נדרים ורזון שניהם לקנות ג' דינר
ה"ו נזיר וירוזין א"ן ואין לרבינו עוד
שאלה למ"ד מדרבנן: נדר"י שנגזר.
קונם ככר זה אם אכלתי היום ושכח
שאלתי היום: נדר"י אונסיס. מפרש
בנדרים (דף ס"ג) כגון שדעתי מכירו
שיאלו אלוני כיום פלוני ואירע לו אונס
שלא יכול ללא אלוני אם לרבי לשאלו
על אונס נזר מדרבנן פליגי בה אמוראי
התם: נדר"י הבאי. מפרש התם פ"י
בנדרים (כד): ו"א"ת ומי דמי התם כשעת
הנזר לא ידע האונס דהא סבור ליתך
ולאכול ונזר ונדר ולהכי לרבי לשאלו
מדרבנן למ"ד אכל הלא כשעת הנזר
ידע האונס ומסתמא לא גמר ונדר
ואכא למימר דלכ"ע לא בני שאלה
ונפ"י ר"י דמתניתין נמי איירי שהאונס
נזר אחרי כן כגון דכשעת הנזר היה
ביתו חזוק ויכול לחיות בלא יין ולבסוף
החלוט א"ו פתלה ע"ש ע"ש ולא היה
לרבי לטפל לממס ולבסוף העני אי
נמי מימי ליה דין א"ו ה"י הלא דאין פ"י
ולבו שזין דפליגי בהא התם אמוראי
אי בני שאלה מדרבנן והכי נמי פליגי
הכא: הגה"ה וזמנו כן במתניתין פ"י
היה להיות נזיר מ"ן אכל לזו לא היה
ועתה דלמחר אכל כסבור היימי ה"ל ג' צ"ג
שעשיתי הנזר: הריני נזיר וע"י
א"א"ה נזיר. ב"ה הריני נזיר וע"י: חייב
נזירות ולהניח קרננותיו וע"י גלגל
נזיר אחר ולהניח קרננותיו השת"א
נזירות חייב עליו ועתה"ו לרבי גלגל
אחר אחר ולכ"ע נזירות: וא"ת ושמע
מכירו ואמר ואני. פירוש ואני וע"י גלגל
נזיר אחר חייב עליו (נזירות) וגם
נגלגל של נזיר אחר: וא"ת ה"ו
פקחין מנא"ח זה את זה. פירוש כל
אחד ואחד נזירות נזירות ששליס ו"ס
ומניח קרנן בעבור מכירו ומפטר
מניח קרנן בעבור שפטר"י וגם ו"ס נפטר
ממה שערך לגלגל אחר שהרי גלגל
אחר נמא"י כי כל אחד לא יצא אלא
קרנן א' ואפ"ה [אל] נמי"י י"ד ו' נזריה
הכלל והלה אמר קונם
שאני מוסף לך על השקל
ושניהו רב"י בני הניריס
היה מפורסם כחמילת אחר
במחזק וזו חבירו ולא
היה פ"ו ולבו שוין לשם
נזר: נזיר שנגזר כגון קונם
א"ם אכלתי ושתיתי קונם
שאלו רשעה לא הוי נזר
דאמרין הורחם כשכונה
פרט לאונס ובהשע שזר
היה סבור שלא אכל
ולה חזר ברעוטי לזוז
ואונס הוא חמילת שבתה:
נזיר הבאי קונם א"ם לא
ראיתי ברוך הוה בעליו
מפרס א"ם לא ראיתי
בזרע סוף קורות בית הבר
אינו נזר שכן דרך אנשים
כשוראים דבר מופלג
ומשהו מוסרין עליו
שפת יומא ומרבי"ן לשון
הבאי ונזור: נדרה אונסיס
היה חזיר שישאל אצלו
ביתו הוא א שחלה בנו
ואשכחו כיוון שיש עשבו
אונס לא הוי נזר דאדעתא
דכי לא נזר: ד' נדרים
הללו צריכים שאלה לחכם
וחזיר לו שלא יקול ראשו
בנדרים ובמבטני: נמי אונס
הוא שאינו יכול לחיות בלא
שמואל דלא בני שאלה ר"ש
אוסר עד שיחזיר לו כרב א"ם
שאלה ר"ש אונסיס: דהתם
שבעה שזר לא ידע באונס
שאירא לאמר סמאן אכל
הבא בשעה שזר ידע והאונס
והזר הר"ם טעמא דמבטני
כמו טעמא נזירי אונסיס
דהתם

משום רישא דצריכא

לח קאי אלא אפגלג דדיבוריה ותנא סיפא דעלי אע"ג
ללא

רישא כגון נזור מחדא כו'. א' ואילו (א) ולרבנן ברישא דרישא מזה רש"י
דאסור אע"ג ללא נזר ככולהו משום דהוי ליה מנחה עדין שכתוב
בזוהר ותנא בעל: ואיפשרי מחדא. דקאמר אכל סבור היימי
שחכמים מתירין א. ולרבנן דלמרי אפילו כי לא נזר אלא בנחת מהן
הוי נזיר הכי נמי כי מיתשיל אחד
מינייהו אשתרי נמי אכולהו והלכך הוא
מוחר: (ו) ולר"ש דאמר. ג' עולוס אינו
נזיר עד שזיר מכולן בבת אחת כגון
דלמרי הריני נזיר כסמחא הכי נמי לבי
מיתשיל לחסם אחדא מינייהו לא מפקע
נזירותיה מיניה עד דמיתשיל אכולהו
והלכך הואיל דלא איתשיל אלא חדא
משום הכי חוסר ר"ש: איבעית אימא
בנזירי אונסיס קא מופגלי. במתניתין
(ס) הואיל דנזרי אונסיס הן הואיל דאין
יכול לחיות בלא יין או שאין קוצרין
באונסו מקום אלא זה. ל"א דנמתני'
להכי קרי להו אונסיס לזכו אונסו שהוא
סבור שיתירו לו חכמים דבכ"ה קרי
ליה אונס דלמרי' נמי בנפ"י שצונות
(דף ס"ג) דרב כנא ורב אפי' מר
משמע דהכי אמר רב ומר משמע
דהכי אמר רב וכי הוה אחי רב ואמר
כחד מינייהו א"ל אדך ואלא שיקרא
אישתכני א"ל רב לך אנסך ומיפטרע:
וקמישגלי כפלוגתא דשמואל ורב אפי'.
דהנן כפ"י נדרים במסכת נדרים ד'
נדרים המזכו חכמים וכו' והתם
מפרש להו: רבנן סברי. דאין לרבי
שאלה כשמואל ומשום הכי שרי: ור'
שמעון (ג) כרב אפי'. דלמחר בלא
שאלה לחסם ומשום הכי מיתסר כל
זמן שלא המירו לו: מ"תנ"י אמר
הריני נזיר ועליו לגלגל נזיר. ואני
במקומו של נזיר אחר להניח קרננותיו
ביום מגלגלתי: א"ם היו פקחין מגלגלי
זה א"ם זה. מניח זה קרננותיו של
זה וזה קרננותיו של זה ויהו פטורים
מלהניח קרנן אחר ואם לאו לא יצא
ואחד מניח קרנן קרננותיו של זכריהו
להניח כל אחד ואחד קרננות של נזיר
אחר: ג' איבעית לכו. אמר הריני
נזיר ועליו לגלגל נזיר ושמע חבירו ואמר
ואני ולא אמר מו מני: מסו. מי
אמר' ואל דלמחר ואני אכולהו דיבורא
משמע והוי נזיר ומיתסר לגלגל נזיר
אחר: או דלמחר הא דלמרי ואני אפגלג
דיבוריה משמע. דחדא מינייהו הוא
דקביל עיניהו או נזירות או לגלגל אלא
אמרייהו לא משמע: ארישא א'
אסיפא. ארישא משמע ואני נזירות
כמותך או אסיפא משמע ואני
ד' גלגל נזיר כמותך: מ"דאמר ואני
ועלי. מדקתני למתיהו ש"מ דה"י
דלמרי ואני לא קאי אלא אפגלג
(ה) דיבוריה ומינה מדקאמר עלי לגלגל
נזיר ואני איתחלה דיבוריה קאי והכי משמע
ואני נזירות כמותך ועלי לגלגל נזיר
ועלי לגלגל נזיר כמותך: וממאי דהכי הוא.
דיבוריה קאי דלמחר אכולהו דיבוריה קאי. ואל דקאמר ל' כיון (ו) דלמי
אכולהו דיבוריה (משמע עלי למח לי איהו ודאי לא) מ"תערך אלא
פירוש קמפרס למיתלח דמשמע כמו דלמרי עלי בהא מיתלח: דאי לא
סיפא הכי. דפירוש קא מפרס לה אלא דלמי קאי אדיבורא דרישא
ועלי אדיבורא דסיפא דמיתשיל דקתני הרי עלי לגלגל כו' התם
למה לי כו': אי אמרס כפלוגתא רישא. דמי ועלי זריכא לך למימר
משום דקא מקבל בה דיבוריה (דקופיא) אהכי תנא כפוסא
(ז) אדך מתניתין עלי דלא לרבי אלא אי אמרת דעלי דרישא לא
זריכא דהא קאי ואני אכולהו דיבוריה השתא איכא למימר מי עבידת
כי הא מיתלח א"ל נזירות תנא עלי ברישא דלא זריכא לרבישא דלא
זריכא אלא לאו שמע מינה ואני אפגלג דיבוריה קאי שמע מינה:
א

(א) [לעיל ג:]: (ב) [לעיל ג:
טז]: (ג) נדרים כ: (טענות)
ס"א: (ד) [הרי"ם ס"א]:
(ה) [תק"ט ג:]: (ו) גיעות ס"ד.
ע"ש.

הגרות הריב"ן
(א) ואלו אפגלג
דנדרהו משמע אמרי
ואני או אסיפא ויטה:
(ב) שם ממאי דהכי
הוא עולוס וכו' אלא
דנדרהו משמע ואני
מיתשיל: (ג) ר"ש ד"ה
רישא וכו' ואלו ברישא
דרישא מרדח ר'
משמעו לרבנן דלמרי:
(ד) ר"ה ואלו אפגלג ה"ה ס"א
ד"ה וכו' משמעו וכו' אלא
אחדא: (ה) ד"ה אי איתת
אימא וכו' במתניתין נזרי
כ"ל ויטה הואיל מתקן:
(ו) ר"ה וממאי וכו' כיון
דואני אפגלג דריב"א
משמע ועלי וכו' דלמרי
ועלי: (ז) ר"ה אי איתת
ואני כפוסא דאדוך וכו'
איכא למימר מי עביד
תנא כי הא מיתלח למיחמי
על ברישא כ"ל:

הגרות מהר"ב
הנשבור
א ר"ש ד"ה רישא וכו'
ואילו וכו' ג"כ פ"ין א"ת:
ב ר"ה א"ת וכו' דקא
מקבל בה דיבוריה
(דקופיא) ד"ה ר"י א"ת:
ג ואלו ד"ה נזיר וכו'
ה"ו נזיר וירוזין ואין וכו'
דמתקן מלת ואלו וכו' וכן
כ"ל א"ת: ד' ר"ה נזיר
בכ"ל וכו' ואלו מיתשיל וכו'
ד"ן זה הכא כ"ל:
ה בא"ר ה"ה יבטן ק'
וכי אכל כסבור היימי
הייט בלבי שעשיתי נזיר
ל"ל וכו' ועירוש נפי'
הכ"ש על ההשגה:
ו ר"ה ואלו היו פקחין
מגלגלי זה את זה וכו'
ואפ"ה ילא נמי י"י שני
נדרים כ"ל:

הגרות התוספות
1. י"ל שזיר וירוזין
2. מניח ה"ו נזיר וירוזין
א"ו מתקתן. ו"ל ונתק
אומר קונם כו'. 3. ו"ל ואין
למי שזיר שאלה למי
לרבינו היינו מדרבנן.
4. חייב פ"י מתקן. 5. י"ל
היינו בלבי. 6. י"ל כי אמר.
7. מניח בעצמו מתקן. 8. י"ל
חייב עצמו. 9. י"ל וכו' אמר
ועלי לגלגל חייב עצמו לגלגל
נזיר אחר. 10. י"ל ועיר.
ומהשגה. 11. י"ל ואלו מיתשיל
ומתקן. 12. י"ל ואלו מיתשיל
ומתקן. 13. מניח נמי
מיתשיל בלבו. 14. מיתשיל בלבו
אחר מתקן. 15. י"ל
דלמחר. 16. י"ל ונתלח.
17. י"ל סק.

פ"י הרא"ש (השק)
בשעה שזר הוה טעמא
משום דאין פ"ו חביו שוין
דאדעתא דאונס לא נזר.
במבטני נמי בשעה קבילת
עליו נזירות לא הוי כחמילת
לאסור עצמו ר"ה פ"ו
שאז דברס ר"ה הוה פ"ו
ילבו שוין הלכך לרבנן לא
בעי שאלה ואע"ג דהוה
אמר בהדיא חזין מן הוין

הוי נזיר הני מילי היבא דלא איניס בכבלי יין אבל הכא דמתחמת אונס אינו מקבל עליו יין לא הוי נזיר כלל ובשטר ר' יצחק
מצינו דמתני' מורי שבקבל עליו נזירות סתם והיה רעונו לכל דין נזירות ואירע לו מקרה או חולה שצריך לשתות יין או
שהוצרך לשתות פירות ועתה אמר אונס ידע שאני שחזירי אכור ביי אכל הייתי סבור שאפילו היה בערתי לחיות נזיר בכל דין
חכמים מתירין לי ממתת האונס כ"ש דרין הוא שחזירי לו כי ראי' לרעה אלא האונסיס לא קבליה עלי תיל שצריך להוסיף
על דברו דאכתי לא דמי לגמרי לנזיר אונסיס דהתם אימא דהאונס קידם שחיל הנזר הלכך יש לפרש דבאמר מיר